

TIPUL DOCUMENTULUI:		Instrucțiune	
CATEGORIA:		Documentația SM	
DENUMIREA:		Instrucțiune cu privire la organizarea activității de recenzare a rapoartelor de expertize judiciare	
COD:		IL/i-17	
Exemplar: 1	Pagina 1/11	Ediția: 2/16.02.17	Revizia: 0

Aprobată de Consiliul Metodic
Științific al CNEJ
nr. ____ din ____ 20__

INSTRUCȚIUNE CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII DE RECENZARE A RAPOARTELOR DE EXPERTIZE JUDICIARE

COD: IL/i-17

Responsabilități	Elaborat	Verificat	Aprobat
Nume:	Lilia Florea	Petcovici Piotr	Cataraga Olga
Funcția:	Șef laborator MȘ	Director adjunct	Director
Data:	16.02.2017	16.02.2017	21.03.2017
Semnătura:			

Cuprins

1	Scop și domeniu de aplicare	2
2	Documente de referință	2
3	Definiții și abrevieri	2
3.1	Definiții:	2
3.2	Abrevieri:	3
4	Descrierea activității	4
4.1	Generalități	4
4.2	Recenzarea rapoartelor de expertiză judiciară/extrajudiciară	4
4.3	Evaluarea conținutului raportului de expertiză judiciară/extrajudiciară	5
4.4	Dispoziții finale	8
5	Anexe	8
	Anexa 1	9

1 Scop și domeniu de aplicare

Prezenta instrucțiune stabilește modul de organizare a activității de recenzare a rapoartelor de expertize judiciare și este elaborată în scopul evaluării performanțelor și nivelului de pregătire profesională a experților judiciari din cadrul instituțiilor publice de expertize judiciare și din cadrul birourilor de expertize judiciare, precum și perfecționării, sporirii calității și argumentării științifice a rapoartelor de expertiză judiciară.

2 Documente de referință

PG-4.3	Controlul documentelor
LEGEA nr. 68 din 14.04.2016	Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar
Hotărârea Guvernului nr. 1412 din 27.12.2016	Cu privire la Centrul Național de Expertize Judiciare

3 Definiții și abrevieri

3.1 Definiții:

În sensul prezentei instrucțiuni, următoarele noțiuni se definesc după cum urmează:

recenzarea: reprezintă o modalitate de evaluare a performanțelor și nivelului de pregătire profesională a experților judiciari în aplicarea metodelor științifice și mijloacelor criminalistice la efectuarea expertizelor judiciare, precum și de evaluare a respectării normelor stabilite la întocmirea rapoartelor de expertize judiciare și constă în analiza obiectivă a rapoartelor de expertize judiciare de către recenzent cu întocmirea unui act sub formă de recenzie.

recenzent: este persoana, cărei i-a fost încredințată recenzarea rapoartelor de expertize judiciare și întocmirea recenziei respective.

recenzia: reprezintă un act întocmit de către recenzent, în care sunt incluse informațiile privind persoana care a efectuat recenzarea, rapoartele de expertize judiciare recenzate și expertul care le-a prezentat pentru recenzare, datele privind analiza rapoartelor de expertize judiciare recenzate, precum și concluziile recenzentului, în conformitate cu cerințele prezentei instrucțiuni.

3.2 Abrevieri:

CNEJ   Centrul Național de Expertize Judiciare
CMSȘ   Consiliul metodic-științific

CNEJ

4 Descrierea activității

4.1 Generalități

4.1.1 Exigențele înalte necesare pentru efectuarea calitativă a unei justiții echitabile, impune luarea unor măsuri suplimentare pentru ridicarea calității probelor acumulate, în special, dobândite prin efectuarea expertizelor judiciare cu întocmirea rapoartelor de expertize.

4.1.2 Recenzarea, ca modalitate de evaluare a performanțelor și nivelului de pregătire profesională a experților judiciari, precum și de evaluare a respectării normelor stabilite la întocmirea rapoartelor de expertize judiciare, contribuie la dezvoltarea unei atitudini responsabile a experților în activitățile de efectuare a expertizelor judiciare și de întocmire a rapoartelor de expertize.

4.1.3 Recenzarea este aplicabilă atât rapoartelor de expertize întocmite cu participarea experților stagiari, cât și rapoartelor de expertize întocmite de către experții judiciari calificați.

4.1.4 În calitate de recenzent pot fi numiți experții judiciari calificați din cadrul aceleiași sau altei instituții publice de expertiză judiciară ori birou de expertiză judiciară sau reprezentanți ai mediului științific/academic respectiv, care dețin un nivel înalt de calificare și se bucură de o reputație ireproșabilă.

4.1.5 În scopul dezvoltării ulterioare a practicii de recenzare a rapoartelor de expertize și perfecționării calității recenziilor întocmite, se recomandă conducătorilor și experților judiciari ai instituțiilor publice de expertiză, precum și ai birourilor de expertiză judiciară să aplice normele prezentei instrucțiuni în practica de organizare și efectuare a activităților de recenzare

4.2 Recenzarea rapoartelor de expertiză judiciară/extrajudiciară

4.2.1 Recenzarea rapoartelor de expertize poate fi: științifică (tehnică) sau procesuală (administrativă), sau mixtă.

4.2.2 Recenzarea științifică reprezintă recenzarea rapoartelor de expertize efectuată de către experții judiciari calificați în specialitatea respectivă de expertiză și/sau reprezentanții mediului științific/academic respectiv în scopul evaluării din punct de vedere științific a cercetărilor efectuate de către expert în cadrul raportului de expertiză.

4.2.3 Recenzarea procesuală reprezintă recenzarea rapoartelor de expertize a experților de către experții judiciari calificați din cadrul aceleiași instituții, în care activează expertul, sau din cadrul altor instituții în scopul evaluării din punct de vedere procesual a corectitudinii întocmirii raportului de expertiză.

4.2.4 Recenzarea mixtă - reprezintă recenzarea rapoartelor de expertiză din ambele puncte de vedere expuse mai sus și pot fi efectuate de unul sau mai mulți recenzenți, conform competențelor.

4.2.5 Recenzarea rapoartelor de expertiză se va efectua de către experții judiciari, ca regulă, de o categorie mai înaltă decât cea a experților în privința rapoartelor cărora se aplică recenzarea, cu vechimea în specialitatea concretă nu mai mică de cinci ani.

4.2.6 Recenzarea rapoartelor de expertiză este organizată obligatoriu de către conducătorul instituției sau a biroului de expertiză judiciară, sau de către expertul judiciar din cadrul biroului individual, pentru o perioadă de un an, începând din momentul obținerii de către expert a dreptului de semnătură în specialitatea concretă.

Recenzarea rapoartelor de expertiză, de asemenea, poate fi dispusă de conducătorul instituției de expertiză, la necesitate, în cazul depistării unor greșeli sau încălcări procesuale frecvente la întocmirea rapoartelor de expertiză.

4.2.7 Toate recenziile, ce urmează a fi prezentate Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari, vor fi aprobate de către Consiliul metodic-științific al CNEJ.

4.2.8 Conducătorii instituțiilor sau a biroului de expertiză judiciară, sau expertul judiciar din cadrul biroului individual de expertiză, în caz de necesitate, prin coordonare și colaborare, vor propune pentru organizarea recenzării și spre aprobare CMȘ al CNEJ rapoartele de expertiză judiciară întocmite de experții din cadrul instituțiilor pe care le conduc.

4.2.9 Conducătorului instituției de expertiză judiciară i se recomandă:

- să încredințeze recenzarea rapoartelor de expertiză celui mai calificat expert judiciar, care își va exprima calitativ obiecțiile și propunerile pe marginea rapoartelor de expertize prezentate spre recenzare;
- să fixeze termenul de recenzare cu coordonarea prealabilă a acestuia cu recenzentul, care nu va depăși durata de 30 zile.

4.2.10 În recenzie se va indica scopul prezentării recenziei (de exemplu - pentru admiterea în calitate de expert); se va da o caracteristică desfășurată a raportului de expertiză judiciară studiat din punct de vedere a respectării de către expert a legislației în vigoare, a actelor normative, care reglementează organizarea activității de efectuare a expertizelor, a cerințelor generale a metodicilor de efectuare a expertizei, dar și a particularităților de examinare recomandate de acestea, în dependență de obiectele examinate și întrebările expertuale vizate, a gradului de complexitate a cercetărilor și investigațiilor efectuate, ca rezultat fiind formulate propunerile concrete în scopul evitării pe viitor a greșelilor și lacunelor depistate și formularea concluziilor dacă conform competențelor demonstrate expertul corespunde nivelului de calificare deținut sau solicitat.

4.3 Evaluarea conținutului raportului de expertiză judiciară/extrajudiciară

4.3.1 La recenzarea raportului de expertiză recenzentul va efectua analiza fiecărei părți componente a raportului de expertiză și va urmări ca:

a) În partea introductivă a raportului să se conțină:

- mențiunea despre informarea privind drepturile și obligațiile prevăzute de Codul de procedură penală, Codul de procedură civilă sau, după caz, Codul contravențional și privind răspunderea pentru încălcarea prevederilor art. 312 și 315 din Codul penal;
- data și numărul întocmirii raportului de expertiză;
- denumirea și adresa juridică a instituției publice de expertiză judiciară sau a biroului de expertiză judiciară;
- datele expertului sau ale experților participanți la efectuarea expertizei (numele, prenumele, numărul licenței, specializarea în care este calificat, gradul de calificare, precum

și, dacă este cazul, gradul științific, specialitatea deținută și vechimea în muncă în calitate de expert judiciar în specialitatea respectivă);

- datele persoanelor care au participat, precum și ale celor care au asistat la efectuarea expertizei;
- datele privind actul de dispunere a expertizei judiciare;
- data emiterii/parvenirii spre executare, nr.intrare și datele ordonatorului expertizei judiciare;
- tipul și genul expertizei conform specialității, precum și conform tipului expertizei (primară, repetată/suplimentară, în comisie, complexă);
- în cazul expertizei suplimentare sau al celei repetate, datele expertizei primare (numărul, data întocmirii raportului de expertiză, numele și prenumele experților participanți la efectuarea expertizei, concluziile acestora), precum și motivele dispunerii acesteia;
- expunerea succintă a circumstanțelor cazului pentru soluționarea căruia se solicită efectuarea expertizei sau de referință la actul în care se conțin;
- lista materialelor și a obiectelor prezentate pentru expertiză, inclusiv cele prezentate suplimentar;
- întrebările înaintate spre soluționare;
- corespunderea obiectivelor expertizei cu cele formulate de către ordonator;
- aspectul coordonării cu ordonatorul expertizei a reformulării întrebărilor;
- expunerea literaturii de specialitate utilizată pentru investigații și, după caz, instrucțiunea metodică de cercetare;
- după caz, la exemplarul nr.2 al raportului să fie anexate copiile rapoartelor efectuate anterior.

b) în partea descriptivă a raportului de expertiză, în funcție de genul expertizei efectuate, recenzentul va aprecia:

- prezența datei începerii și finisării examinărilor;
- respectarea metodicii de examinare a obiectelor expertizei, în dependență de tipul acesteia, inclusiv:
  - date despre starea obiectelor supuse examinării (prezența și starea ambalajului) sau date despre persoanele examinate, modalitățile de transportare și de ambalare a materialelor și obiectelor prezentate pentru expertiză;
  - descrierea modului în care ambalajul a fost inscripționat și a formei de sigilare;
  - aprecierea corespunderii sau necorespunderii obiectelor descrise în ordonanța/încheierea de dispunere a expertizei cu obiectele prezentate nemijlocit la expertiză;
- descrierea amplă și detaliată a obiectelor expertizei: atât a celor în litigiu, cât și a materialelor comparative, respectând continuitatea logică (de la general la particular), corectitudinea terminologiei utilizate, cât și a alegerii în dependență de caz, a metodelor de examinare și mijloacelor tehnice adecvate;
- conținutul etapelor de examinare, cu indicarea metodelor de cercetare și a metodicilor aplicate, a mijloacelor tehnice și a materialelor de consum folosite, condițiilor de utilizare și a rezultatelor obținute;
- respectarea consecutivității aplicării metodelor științifice de examinare și a mijloacelor tehnice;

- scopurile, condițiile și rezultatele experimentelor (dacă acestea au fost efectuate) și obținerii unor modele de comparație;
- consecutivitatea examinărilor comparative efectuate, a plenitudinii și profunzimii acestora;
- descrierea metodelor de examinare comparativă, a mijloacelor tehnice aplicate și a rezultatelor obținute;
- respectarea cerințelor de efectuare a expertizelor cu multe obiecte, multidisciplinare sau complexe, aplicarea consecutivității corecte a metodelor de investigare, etapelor și procedeele științifice de grupare, sistematizare, generalizare, stabilire a legăturilor semantice etc.
- date privind deteriorarea sau consumul obiectelor supuse examinării;
- evaluare pe etape a cercetărilor, analiza rezultatelor obținute, motivarea și formularea concluziilor;
- referiri la ilustrații, anexe și explicațiile necesare pentru acestea;
- circumstanțele relevante identificate de expert și în privința cărora nu au fost adresate întrebări;
- totalizarea rezultatelor tuturor examinărilor efectuate în cadrul expertizei și aprecierea criminalistică a acestora;
- motivarea și formularea concluziilor prealabile la întrebările puse în fața expertului;
- legătura logică dintre conținutul expertizei, concluziile formulate și planșele fotografice prezentate;
- argumentarea științifică a concluziilor;
- argumentarea imposibilității de a răspunde la toate sau la unele întrebări ce au fost formulate, dacă materialele prezentate nu au fost suficiente sau întrebările formulate nu țin de competența expertului, sau nivelul științei și practica expertizelor nu permit găsirea răspunsurilor la aceste întrebări;
- caracteristica succintă a dispozitivelor și materialelor utilizate, regimul procesului de fixare și imprimare.

c) în partea „Concluzii” a raportului recenzentul va urmări ca:

- concluziile expertului să cuprindă răspunsurile la întrebările formulate de către ordonatorul expertizei; răspunsurile la întrebări se fie formulate exact, fără a permite interpretări echivoce;
- să existe legătura logică dintre cercetări și concluzii;
- concluziile să se refere numai la obiectele expertizei;
- să nu depășească competența expertului etc.

d) La analiza planșei fotografice recenzentul va evalua:

- respectarea regulilor fotografiei judiciare de examinare la perfectarea planșei (fotografierea la scară, redarea la aceeași scară a urmelor/obiectelor comparative din imagini etc.);
- acuratețea întocmirii planșei fotografice și calitatea imaginilor;
- modul în care imaginile ilustrează procesul cercetărilor și concluziile expertului;
- corespunderea consecutivității imaginilor, informațiilor expuse în conținutul raportului de expertiză;

- reflectarea corectă și clară a inscripțiilor explicative la imagini;
- prezența marcării indicilor pe imagini;
- prezența imaginilor de control, după necesitate.

4.3.2 Dacă raportul de expertiză este semnat de expertul/experti care l-a/l-au întocmit conform competențelor, aplicându-se ștampila acestuia/acestora pe fiecare pagină, ștampila se va aplica și pe toate anexele la raport.

4.3.3 La finele recenziei, recenzentul va aprecia dacă erorile sau neajunsurile depistate în raportul de expertiză influențează sau nu influențează la concluziile formulate de către expert, precum și va formula recomandări concrete privind raportul studiat în vederea necesității perfecționării activităților de efectuare a expertizelor de către expertul care a fost supus recenzării și va constata corespunderea sau necorespunderea expertului nivelului de calificare atribuit/deținut.

4.4 Dispoziții finale

4.4.1 Dacă în instituția respectivă există deja recenzii asupra rapoartelor prezentate spre recenzare, recenzentul concomitent cu efectuarea recenzării urmează să le examineze și pe acestea și să se expună asupra rezultatelor acestora în recenzia sa.

4.4.2 Conducătorii instituțiilor de expertiză judiciară vor efectua controlul în vederea aplicării de către recenzenti la întocmirea recenziilor a recomandărilor prezentei instrucțiuni, în caz de necesitate, va acorda sprijin recenzentului la îndeplinirea acestora.

4.4.3 Conform rezultatelor recenzărilor, conducătorii instituțiilor de expertiză judiciară vor efectua periodic generalizarea acestora și vor întreprinde măsuri orientate spre înlăturarea neajunsurilor depistate și îmbunătățirea calității rapoartelor de expertize și, după caz, organizarea perfecționării suplimentare a experților pe domenii sau metode de examinare criminalistică.

4.4.4 Recenzării pot fi supuse:

- un raport de expertiză; mai multe rapoarte de expertiză de același gen sau de diferite genuri efectuate de către același expert;
- mai multe rapoarte de expertiză de un singur gen/diferite genuri, efectuate de către experții unei subdiviziuni.

4.4.5 În cazul recenziilor asupra rapoartelor efectuate de către mai mulți experți, se va întocmi recenzii cu menționarea neajunsurilor caracteristice atât pentru întreg raportul, cât și în particular.

4.4.6 Recenzarea se va efectua după schema-model, prezentată în anexa 1 la prezenta instrucțiune.

5 Anexe

5.1 Anexa 1 (normativă) Schema-model privind recenzarea rapoartelor de expertiză

Anexa 1

SCHEMA-MODEL

privind recenzarea rapoartelor de expertiză

Schematic recenzia constă din 5 părți, în care urmează să se conțină următoarele date:

Partea I

Date generale referitoare la recenzent, la expertul, rapoartele de expertize ale cărui sunt supuse recenzării, precum și la rapoartele de expertize supuse recenzării:

RECENZIA

asupra RE nr. XX din data 00.00.0000, efectuat de către expertul judiciar XXX, XXX, de categoria YY, din cadrul laboratorului XX, instituției XX, genul expertizei.
data _____

- informații despre recenzent: numele, prenumele, funcția, studii în domeniul ____, specialitatea, gradul de calificare, vechimea în activitatea de expert, inclusiv în specialitatea concretă, titlul științific etc.
- se va indica scopul prezentării recenziei (de exemplu, pentru admiterea în calitate de expert/pentru atestarea ordinară etc.);
- denumirea instituției/subdiviziunii de expertiză în care activează recenzentul;
- data primirii raportului pentru a fi recenzat;
- informații despre gradul de complexitate a expertizelor propuse pentru recenzare.

Partea II

Analiza respectării cerințelor pentru partea introductivă a raportului de expertiză:

- informații despre obiectele supuse expertizei și cercetării (cantitatea, starea acestora, plenitudinea materialelor pentru efectuarea expertizei), claritatea și descrierea deplină a acestora;
- corespunderea întrebărilor înaintate expertului cu cunoștințele lui speciale, competențele deținute;
- caracterul problemei soluționate de către expert (de diagnosticare, de identificare);
- existența și oportunitatea întrebărilor puse din inițiativa expertului;
- existența și argumentarea ofertelor despre prezentarea materialelor suplimentare.

Partea III

Analiza respectării cerințelor metodelor de cercetare aplicate pentru partea „Examinare” a raportului de expertiză:

CNEJ Cod: IL/i-17	Ediția 2	Revizia 0	Pagina 9/11
----------------------	----------	-----------	-------------

- respectarea metodicii de efectuate a expertizei din domeniu, corespunderea cercetărilor efectuate nivelului contemporan de dezvoltare a expertizei în domeniul vizat și nivelului tehnico-științific;
- argumentarea alegerii planului, metodicii și modului de cercetare (reieșind din problema pusă și din caracterul obiectelor prezentate pentru expertiză);
- corectitudinea utilizării metodelor, inclusiv a celor inovatoare, suficiența complexului de metode utilizate pentru soluționarea problemei puse;
- consecutivitatea, claritatea și plenitudinea cercetărilor separate și comparative, respectarea exactității terminologiei utilizate;
- totalizarea rezultatelor tuturor examinărilor efectuate în cadrul expertizei;
- aprecierea criminalistică a rezultatelor examinărilor;
- formularea concluziilor sau răspunsurilor la întrebările puse în fața expertului;
- legătura logică dintre conținutul expertizei, concluziile formulate și planșele fotografice prezentate;
- argumentarea științifică a concluziilor;
- prezența ilustrațiilor, calitatea acestora, caracterul convingător și demonstrativ.

Partea IV

Analiza respectării cerințelor pentru partea „Concluzii” a raportului de expertiză:

- caracterul concluziilor (categoric pozitiv, categoric negativ, concluzii probabile și concluzii despre imposibilitatea soluționării problemei, concluzii despre identitatea individuală-concretă, faptul interacțiunii concrete, apartenența de grup (de gen);
- corespunderea concluziilor pentru problema înaintată;
- consecutivitatea și claritatea expunerii concluziilor.

Partea V

Concluziile recenzentului privind calitatea raportului de expertiză, nivelul de pregătire a expertului, corespunderii gradului de calificare a expertului supus recenzării:

- formularea concluziilor pe marginea calității întocmirii raportului de expertiză cu aprecierea după următorii parametri: raport de expertiză de o calitate înaltă, bună, satisfăcătoare și nesatisfăcătoare;
- aprecierea dacă erorile sau neajunsurile depistate în raportul de expertiză influențează sau nu influențează la concluziile formulate de către expert;
- constatarea corespunderii sau necorespunderii expertului nivelului de cunoștințe pentru formularea concluziilor;
- constatarea corespunderii sau necorespunderii expertului gradului de calificare atribuit/deținut;
- constatarea dacă expertul stagiar poate fi admis pentru efectuarea independentă a expertizelor în domeniu;
- recomandările în vederea perfecționării activităților de efectuare a expertizelor în specialitatea concretă de către expertul, rapoartele de expertiză ale căruia au fost supuse

recenzării sau organizarea perfecționării suplimentare a experților pe domenii sau metode de examinare criminalistică.

Semnătura recenzentului _____

Sfârșitul documentului.

CNEJ